

**OKM puheenvuoro Karvin Kehittävä arviointi maahanmuuttotaustaisten oppilaiden koulunkäyntivalmiuksia tukevassa toimenpideohjelmassa –julkistamistilaisuudessa 12.9.2024**

**Opetus- ja kulttuuriministeriön terveiset – Minna Polvinen, neuvotteleva virkamies**

Hyvät kuulijat

Huoli oppilaiden perustaitojen tilasta on ollut yhteinen teema sekä edellisen että nykyisen hallituskauden ohjelmissa. Sekä Pisa-tulosten että opetuksen järjestäjiltä tulleiden vahvojen viestien mukaan tunnistimme, että meidän on löydettävä nykyistä toimivampia käytänteitä vastataksemme maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tarpeisiin silloin, kun he saapuvat maahan vasta yläkouluiässä.

Näistä syistä opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Karvi käynnistivät vuonna 2022 yhteistyössä maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelman, Kiepin. Toimenpideohjelman tavoitteena on vahvistaa heikommassa asemassa olevien ja vähäiset koulunkäyntivalmiudet omaavien maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitoja.

Osana ohjelmaa Opetushallitus jakoi 12 miljoonaa euroa opetuksen järjestäjien kehittämishankkeisiin osana toimenpideohjelmaa. Hankkeiden tavoitteena on ollut vahvistaa erityisesti oppilaiden opetuskielen ja tiedonalojen kielen kehittämistä, opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksia sekä perustaitoja.

Kuten tänään saamme kuulla Karvin arvioinnista, nämä hankkeet ja hankkeisiin upeasti panostaneet opetuksen järjestäjät, niiden toimintaa koordinoineet hankekoordinaattorit ja niiden suunnitteluun osallistuneet, osaavat ja kokeneet asiantuntijat ovat toteuttaneet yhdessä merkittävän panostuksen maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen kehittämiseksi.

Näissä hankkeissa tehty työ, sekä tämän työn tulokset tänään kokoava Karvin arviointi myös vahvistaa tietopohjaa niistä käytänteistä, toimintakulttuurin ja johtamisen ratkaisuista kuin koetuista haasteistakin, jotka liittyvät maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perusopetuksen järjestämiseen.

Selvityksessä haastatellut rehtorit tuovat myös tärkeää tietoa niistä kipupisteistä, kuten myös onnistumisista, joita koulun tasolla liittyy toimivan oppimispolun varmistamiseen.

Tänään Karvin toteuttaman Kieppi-arvioinnin myötä meillä on mahdollisuus tarkastella perusopetuksen käytänteiden nykytilaa sekä jatkotoimina pohtia niin valtakunnallisella kuin paikallisella tasolla tarvittavia toimia luotettavan arviointitiedon pohjalta.

Hyvät kuulijat,

Vaikka Kieppi-hanke käynnistyi jo edellisellä hallituskaudella, on perustaitojen vahvistaminen jatkuva prioriteetti hallituskaudelta toiselle. Useita toimenpiteitä on käynnissä ja valmisteilla.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallitus on lisännyt perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 3 vuosiviikkotunnilla äidinkieleen ja kirjallisuuteen sekä matematiikkaan. Tuntilisäykset tulevat voimaan peruskouluissa 1.8.2025.

Hallitus on vakiinnuttanut varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasa-arvorahoituksen määrärahatason. Avustuksella vahvistetaan tukea niille päiväkoteille ja kouluille, jotka sijaitsevat sosioekonomisesti huono-osaisemmillä alueilla. Avustuksella on mahdollista palkata lisää opettajia ja avustajia.

Hallitus on uudistamassa esi- ja perusopetuksen oppimisen tukea koskevan lainsäädännön. Tuen muodot ja periaatteet yhtenäistetään ja selkiytetään valtakunnallisesti. Uudistus tulee voimaan vuoden 2025 aikana. Uudistuksen toteutukseen on varattu pysyvää rahoitusta (noin 100 milj.), ja sen toimeenpanemiseksi huolehditaan kaikkien opettajien ja koulujen johdon osaamisen vahvistamisesta valtakunnallisesti.

Lisäksi hallitus on käynnistänyt työryhmän oppimistulosten kääntämiseksi jälleen nousuun.

Hyvät kuulijat, näille toimenpiteille on yhteistä se, että ne koskevat kaikkia suomalaisia peruskoulun oppilaita, myös maahanmuuttotasaustaisia. Kieppi –hankkeen ja sen arvioinnin myötä meillä on aiempaa vahvempi tietopohja huomioida myöhään maahantulleiden oppilaiden tarpeet näiden uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa niin valtakunnallisella kuin paikallisella tasolla.

Esimerkiksi kehittyvän kielitaidon erottaminen oppimisen haasteista, opetuskielen oppimisen haasteet sekä kielitietoisien toimintakulttuurin kehittäminen ovat kysymyksiä, joita tullaan lähivuosina varmasti tarkastelemaan ja uudenlaisia toimenpiteitä tullaan kehittämään oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanon yhteydessä.

Voisin olettaa, että arviointiraportti on arvokas tuki myös myöhemmässä paikallisessa opetussuunnitelmatyössä.

Hyvät kuulijat

Vaikka hanketoiminnasta usein puhutaan hankehumppana, uskon, että kaikki tässä kehittämistyössä mukana olleet tunnistavat hyvin, miten vaativasta ja monisyisestä kokonaisuudesta on ollut kysymys ja humpan sijaan laji on pikemminkin maratonjuoksu. Hankemuotoinen toiminta on usein ainoa tapa käynnistää yhteinen pohdinta tarvittavasta muutoksesta. Karvin arviointiraportti kokoaa meille kaikille hyvin tätä kehittämisen kokonaisuutta ja moninaisuutta.

Tämän arviointiraportin jälkeenkin hankkeen työ siis edelleen jatkuu. Kieppi-hankkeessa on ollut neljä asiantuntijaryhmää, jotka jatkavat työtään tämän jälkeenkin. Hankkeella on myös kattava, innostunut ja osaava ohjausryhmä. Kieppi-hankkeen loppuraportti annetaan vuonna 2026 ja se tulee sisältämään kattavat asiantuntijatyöhön, tutkimukseen ja arviointitietoon perustuvat ehdotukset perusopetuksen kehittämiseksi.

Mainostan vielä, että meitä kaikkia koulutuksen kehittämistä kiinnostuneita palvelee vielä erillisellä maahanmuuttotaustaisten oppimistuloksiin keskittyvällä PISA- tutkimuksella. PISA 2022 tutkimuksessa otettiin yliotos maahanmuuttajataustaisista oppilaista. Tästä saadaan luotettavaa vertailutietoa vuoden 2012 tilanteeseen, jolloin toteutettiin vastaava yliotos edellisen kerran. Yliotoksella saadaan myös tarkempaa tietoa maahanmuuttajaoppilaiden osaamisesta, asenteista ja näihin vaikuttavista tekijöistä. Erillisraportti PISA 2022 maahanmuuttajaoppilaiden osaamisesta julkaistaan 30.9.

Lämmin kiitos kaikille Kieppi-hankkeeseen osallistuville asiantuntemuksestanne ja panostuksestanne! Ja kiitos Karville laadukkaasta kehittävästä arviointityöstä.